Motion

1982/83: 1325

Eva Hjelmström m. fl.

Visningsersättningen åt bild- och formkonstnärer

Beslutet om visningsersättning, som togs i riksdagen våren 1982, innebar ett principiellt viktigt ställningstagande: rättmätig ersättning i stället för bidrag.

Konstnärerna (genom KRO) genomför själva en reform nu i år. I konsekvens med riksdagsbeslutet tar de också steget över från bidrag till ersättning genom att slopa stipendiesystemet och övergå till en inkomstrelaterad skattepliktig grundersättning. Visningsersättningen skall alltså användas till en solidarisk inkomstutjämnande ersättning bland konstnärerna för att skapa trygghet i arbetet. Utan rimliga arbetsvillkor kan konstnärerna inte förse samhället med någon ny konst att titta på. Tillgången till den gemensamma konstskatten i landet bör därför värderas på ett sådant sätt att samhället genom en rimlig ersättning för "tittandet" försäkrar sig om ett fortsatt växande av bildkonsten i landet.

Eftersom det inte går att registrera tittandet på konst på samma sätt som vid utlåning av böcker och spelande av musikverk, beslöts att detta tittande skulle värderas totalt genom att anslå en klumpsumma per år.

När reformen genomfördes förra året krävde KRO, med stöd från ett enat KLYS, att visningsersättningen skulle starta med minst det belopp som författarna har i biblioteksersättning, eftersom det är fråga om ett fullt jämförbart nyttjande, som därför bör ersättas på ett likvärdigt sätt. Det rörde sig då om 35 milj. kr.

Det första anslaget till visningsersättning kom dock inte i närheten av detta minimikrav utan stannade på 19726000 kr. Konstnärernas medianinkomst av konstnärlig verksamhet ligger enligt de senaste uppgifterna (1977 års KNUFF-utredning) på 10500 kr./år. En fjärdedel av den yrkesverksamma kåren hade samma år en årsinkomst motsvarande ett barnbidrag – dvs. 3500 kr./år! Det finns ingenting som tyder på att utvecklingen gått i en sådan riktning att man kan räkna med att situationen i dag har förbättrats.

I budgetpropositionen för 1983/84 föreslås en treprocentig ökning av anslaget till visningsersättning = 592000 kr. I realiteten innebär det utöver beskattningen en tioprocentig försämring av en redan katastrofal situation!

Det går inte att försvara en sådan kulturpolitik. Konstnärerna måste äntligen få en skälig ersättning för sina ovärderliga insatser i vårt samhälle.

Under hänvisning till det anförda föreslås

att riksdagen beslutar att med ändring av proposition 1982/83: 100, bilaga 10, Utbildningsdepartementet, punkten B5, Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer uppta ett i förhållande till regeringens förslag med 10 milj. kr. förhöjt belopp.

Stockholm den 25 januari 1983

EVA HJELMSTRÖM (vpk)

ALEXANDER CHRISOPOULOS (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk)

BJÖRN SAMUELSON (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)